

1. वस्तु (von 2. वस् f. das Hellwerden, Tagen; Morgen, Frühe NAIGH. 1, 9. Nir. 3, 15. 8, 9. वस्तोरूपसः RV. 1, 79, 6. 7, 10, 2. देशा वस्तोः 1, 104, 1. 179, 1. 6, 5, 2. 39, 2. 8, 23, 21. 10, 40, 4. वस्तोर्वस्तोः alle Morgen 1. 3. एकस्या वस्तोः 1, 116, 21. वस्तोरस्याः heute früh 10, 110, 4. 6, 4, 2. प्रति वस्तोः 2, 39, 3. 4, 43, 5. 10, 189, 3. मङ्गि ज्योती रुरुच्यद्व वस्तोः 4, 16, 4. 1, 177, 5. VS. 28, 12. तपो वस्तुषु राजसि RV. 8, 19, 31. 60, 15. Vgl. auch u. 2. वस् infin.

2. वस्तु (von 3. वस्) UNĀDIS. 1, 76. n. AK. 3, 6, 2, 13. 1) Sitz, Ort: व्रण^० Suçr. 1, 83, 7. 11. Vgl. कापिल^०. — 2) Ding, Gegenstand, ein reales Ding AK. 3, 4, 45, 88. Trik. 3, 2, 8. H. 168. आपणे प्रसारितं वस्तु P. 6, 1, 82, Schol. इष्ट Megh. 111. स्पृहावती केषु वस्तुषु Ragh. 3, 5, 5, 18. अनास्था वाह्यवस्तुषु Kumāras. 6, 13. दर्शनीय Çāk. 23, 1. परिहार्य 8. 175. अल्पानामपि वस्तूनां संकृतिः कार्यकारिका Spr. 237. अवस्था वस्तूनि प्रथयति च संकोचयति च 1713. स्वभावमुन्दरं वस्तु 3331. Varāh. Bh. S. 51, 27. अस्यां (कारणिकायां) अस्ति च वस्तु किम् Kathās. 29, 10, 36, 65. Mārk. P. 81, 63. स्त्रिवस्त्वैच्छन् Çāmk. zu Bh. Ār. Up. S. 138. यत्रास्ति तदस्ति वस्त्विति मृषा जल्पद्विरस्तिः Prabh. 27, 9. ० धी 108, 5. वास्तव Bhāg. P. 1, 1, 2, 6, 4, 10, 23. वस्तूनि पणयानि 6, 16, 6. 8, 6, 25. 8, 35. Pañkār. 1, 11, 12. Pañkāt. 137, 22. 233, 19. Hit. 114, 17, v. l. भव्य^० Hit. ed. Johns. 1916. आह^० Pañkār. 1, 13, 21. Nilak. 26. 239. Bālab. 14. नित्यानित्यवस्तुविवेक Verdāntas. (Allah.) No. 9. Sarvadarśanas. 13, 4, 22, 20. fgg. 33, 1. 22. 44, 10. वस्तुज्ञातम् die Dinge 17, 12. 53, 10. नावस्तुनो वस्तुसिद्धिः aus Nichts wird nicht Etwas Kap. 1, 79. अहो वस्तुनि मात्सर्यमहो भक्तिरवस्तुनि was da ist, was nicht da ist Kathās. 21, 49. अवस्तुनिर्वन्धपरं Kumāras. 3, 66. Kap. 1, 20. Bhāg. P. 5, 10, 6. 7, 4, 33. Verdāntas. (Allah.) No. 20. 79. प्रतिबुद्धवस्तु adj. Realität Bhāg. P. 3, 28, 38. क्रिया हि वस्तुवृत्तिः प्रसोदति ein würdiger Gegenstand Ragh. 3, 29. वस्तूनि so v. a. Geräte Bhāg. P. 2, 6, 24. वस्तुपाणयः die zu Etwas erforderlichen Dinge in der Hand haltend 10, 84, 43. वस्तु am Anfange eines comp. so v. a. वस्तुतत् (s. bes.) in Wirklichkeit 5, 18, 37. — 3) Sache, Angelegenheit, das worum es sich handelt: यच्चापि सर्वगं वस्तु तच्चैव प्रतिपादितम् MBh. 1, 70. वस्तुष्वश्वेषु समुद्यमश्चेच्छ्वेषु मोहादसमुद्यमश्च Kām. Nitis. 13, 25. निर्वाहः प्रतिवस्तुषु Spr. 672. स्मरणं प्रियवस्तुषु 1217. न किञ्चित्क्वचिदस्तीह वस्त्वसाध्यं विपश्चिताम् 1331. सतो हि संदेह्येषु वस्तुषु प्रमाणमज्ञः कारणप्रवृत्तयः 273. ज्ञात^० adj. Kathās. 17, 53. 22, 191. 32, 131. 60, 226. 232. वस्तुनि व्यक्तीमागते Rāga-Tar. 1, 231. वस्तु निर्णीयतां स्वयम् 6, 27. हास्यवस्तुषु MBh. 4, 118. वक्ताः शास्त्रवस्तुषु Hariv. 13767. उदाहरणवस्तुषु Kumāras. 6, 65. कस्मिन्नभिनयवस्तु-युग्मं दर्शयिष्यामि Mālav. 16, 12. पानभोजनवस्तुषु Spr. 402. कोपप्रसादवस्तूनि 749. भोतपरित्राण^० 3172. — 4) Stoff, Gegenstand einer Rede u. s. w. Trik. 3, 2, 21. im Gegens. zu वाच Form der Rede Spr. 3973. कालिदासग्रथित^० (नाटक) Çāk. 3, 12. Vikr. 2, 3, 8. Mālav. 3, 9. Daçar. 1, 11. 51. Sāh. D. 3, 9. 129, 19. 237. fg. 281. ० प्राधान्य Pratāpār. 7, a, 5. 13, b, 1. 20, a, 2. ० प्रतिवस्तुभाव 77, b, 2. ० धनि 13, b, 4. 9. 16, a, 2. 8. कथा^० Rāga-Tar. 1, 8. Verz. d. Oxf. H. 30, a, N. 1. ० निर्देश Inhaltsangabe Sāh. D. 339. Kāvya. 1, 14. — 5) bei den Buddhisten so v. a. Statut Wassiljew 83. — 6) वस्तुसम MBh. 13, 5519 fehlerhaft für व-धुसम, wie die ed. Bomb. liest. Bhāg. P. 9, 4, 27 liest die ed. Bomb. ० प-तिषु statt ० वस्तुषु. — Vgl. प्रति^०, भोग^०, मङ्गल्य^०, यथा^०, युद्ध^०, रङ्ग^०.

वस्तुक n. = वास्तुक Çabdār. und Rāgan. im ÇKDr. — In der Stelle आकृतिविशेषप्रत्ययदेनामनूनवस्तुका संभावयामि Mālav. 7, 22 übersetzt Weber das Wort durch Herkunft; wir vermuthen einen Fehler, etwa für ० वस्तुभूता.

वस्तुतत् (von 2. वस्तु) adv. 1) von Seiten der (erforderlichen) Dinge, — Gegenstände: विधिमन्त्र^० Bhāg. P. 5, 19, 26. देशकालार्ह^० 8, 23, 16. — 2) in Wirklichkeit Rāga-Tar. 6, 364. Weber, Rāmat. Up. 287. Bhāg. P. 5, 18, 5. 6, 8, 29. 7, 13, 5. Kull. zu M. 7, 17. Sarvadarśanas. 17, 1. 30, 13. 94, 6. 113, 11. 177, 9. Nilak. 23. 33. 240. 239. Siddh. K. zu P. 6, 3, 34. 7, 1, 53. Kusum. 19, 9. Schol. zu AV. Prāt. 4, 35.

वस्तुता (wie eben) f. 1) das Gegenstand-Sein: परिक्रामवस्तुतां प्रया zum Gegenstand des Gespöttes werden Spr. (II) 305. — 2) Wirklichkeit: वस्तुतया in Wirklichkeit Bhāg. P. 7, 10, 49. 13, 58. 77. 11, 18, 26. 28, 32.

वस्तुत्वं (wie eben) n. = वस्तुता 2) Kap. 1, 21.

वस्तुधर्म m. die Natur —, die wahre Beschaffenheit der Dinge Kathās. 37, 129. pl. Sāh. D. 10, 16. ० व n. Kap. 1, 44.

वस्तुपाल m. N. pr. eines Dichters Verz. d. Oxf. H. 124, b, 31.

वस्तुबल n. die Macht der Dinge Sarvadarśanas. 13, 2. — Vgl. वस्तुशक्ति.

वस्तुभाव m. Realität, Wirklichkeit: ० भाविसु in Wirklichkeit Rāga-Tar. 1, 309 (st. माय ist mit der ed. Calc. भाट्टा zu lesen).

वस्तुभेद m. ein wirklicher —, ein wesentlicher Unterschied Spr. 2139. Bhāg. P. 8, 12, 8.

वस्तुवत् (von 2. वस्तु) in उत्तम^० aus den vorzüglichsten Stoffen bestehend: शय्यासनानि MBh. 1, 7210.

वस्तुविचार m. gründliches Urtheil, personif. Prabh. 70, 6. fgg.

वस्तुवृत्त n. das wirklich Vorgegangene, der wahre Sachverhalt Rāga-Tar. 6, 59.

वस्तुशक्ति f. die Macht der Dinge: ० तत् Spr. 947. pl. 238 (II). Golādhj. 3, 5. — Vgl. वस्तुबल.

वस्तुशासन n. ein Original-Edict Rāga-Tar. 1, 15. donation de propriétés Tr., Schenkungsurkunde über Eigenthum Lassen (LIA. II, 19, N. 5).

वस्तुशून्य adj. keine Realität habend, unwirklich Jogas. 1, 9. Verz. d. Oxf. H. 171, a, 2.

वस्तुकी f. eine Gemüseart, = श्वेतचिल्ली Rāgan. im ÇKDr.

वस्तुत्थापन n. in der Dramat. das Erfinden von Dingen, das Vorführen unwirklicher Dinge Bhar. Nāṭyaç. 20, 58. Daçar. 2, 54. Sāh. D. 420.

वस्तूपमा f. ein Gleichniss, bei dem zwei Dinge schlechtweg ohne Angabe des tertium comparationis, welches als bekannt vorausgesetzt wird, mit einander verglichen werden; Beispiel: राजीवमिव ते वक्त्रे नेत्रे नीलोत्पले इव Kāvya. 2, 16.

वस्त्य n. Wohnung AK. 2, 2, 4. geht vielleicht nur scheinbar auf 3. वस् zurück; vgl. पस्त्य.

वस्त्र (von 3. वस्) Uḡaval. zu UNĀDIS. 4, 158. n. Sidd. K. 249, b, 3. m. (dieses nicht zu belegen) und n. gaṇa अर्धर्चादि zu P. 2, 4, 31. Gewand, Kleid; Zeug, Tuch AK. 2, 6, 2, 17. 3, 4, 36, 204. H. 666. Halā. 2, 393. 3, 85. वस्त्रेषु वस्त्राणि RV. 1, 26, 1. भद्र 134, 4. 3, 39, 2. 5, 29, 15. 1, 140, 1. 132, 1. 2, 14, 3. वस्त्रा पुत्राय मातरौ वयसि 5, 47, 1. 6, 47, 23. 9, 8, 6. 96, 1. AV. 5, 1, 3. 9, 5, 25. 12, 3, 21. 14, 2, 41. Çat. Br. 3, 3, 2, 4. Kāty. Ça. 14, 1,